د کال ۱۹۵۰ء د دارالعلوم حقانیه اکوړه خټک په سالانه اجتماع کښې

یادګاری مُشاعَره

دَ شیخ الحدیث حضرت مولانا عبدالحق صاحب دَ لاسه قایم کړی شوی علمی مرکز دارالعلوم حقانیه اکوړه خټک کښې دَ سالانه اجتماعاتو په موقعو به علمی تقریرونو سره سره ادبی مشاعرے هم کیدے. دَ قومی شاعرانو او ادیبانو په نظر کښې دَ دَ حضرت شیخ الحدیث او دَ دارالعلوم حقانیه څه مقام وو او دَ دوی نه ئے څه قسم توقعات او امیدونه لرل؟ په دے لړکښې صرف دَ کال ۱۹۵۰ء دَ سالانه اجتماع په موقع منعقد شوی پښتو مشاعرے مختصره شان خاکه دَ لوستونکو په وړاندې پېش کوو۔ (اداره)

دا یادګاری مشاعره مابنام شروع شوی وه او دَ شپے لوړ ګسو بجو پورے جاری وه۔ دَ دارالعلوم حقانیه اکوړه خټک دَ سالانه اجتماع په موقع داغلی زړګونو مشایخینو دَ بلند پایه نامتو شاعرانو ادیبانو دَ کلام بموعت نظام نه خوند واخست۔ د دے مشاعرے دَ صدارت فرائض بابا ئے پښتو ښاغلی عبدالخالق خلیق پوره کړل۔ مشاعره طرحی وه۔ طرح ئے داوه:-

ګ را اوخېژه په بیرته دَ مذهب دَ علم نمره

په دے مشاعره کښې چه کومو شعراؤ برخه واخسته دَ هغوی نزموونه او دَ کلام نمونه لاندینی کرښو کښې اولولئ:-

(۱) خانِ اعلیٰ خان محمّد زمان خان صاحب اکوړه خټک

را اوخېژه په بیرته دَ مذهب دَ علم نمره
فضا دَ اکوړې دِ کړه له عِلمه منوّره
راشه په مطلع دَ اکوړې هم نمودار شه
اے دَ قرطبے او دَ بغداد عالی اختره
ته که دَ علومو طلب کارئے راشه راشه
دلته حقانی دارالعلوم دے خوش منظره
داده دَ علمی کوثرچشمه لتشنه لبانو
ساقی ئے عبدالحق شیخ دَ حدیث دے برادره
ډیر دَ ده دَ لاسه فاضلان اکوړوی شو
دا یو سه ساله طِفل دَ بهتر تر معمّره
خدایه دا علمی درسګاه ثانی اشبیلیه کړے
ده دَ روز افزونے ترقۍ په لحاظ عنوره
درس که دَ جوامعُ الکَلِم عجیب اعجاز دے
هر لفظ ئے دَ جمله دَ معانی ده مُشتَهَره
زر به صلاح ورکړو دَ مغرب مُستَشرِقینو ته
مشرق هم کړو پیدا دارالعلوم عرفان پروره
شمع دَ علومو شوه روښانه ستا دَ پاره
ته پرے دَ پتنګ په شان شه تېر له مال و سره
مال خو هغه مال دے چه په خدائے رسول قربان شی
دین په کار ئے صرف کړه جنت داخله له داوره
تاسو ته فاضلو! الوداع په حسرت وائی
اهل دَ دے کلی، له فراقه دے مضطره
اے دَ هدایت او دَ ارشاد خداوندانو
تاسو عالمانو ته مو فرش دَ راح بصره
اهل دَ قریې ته دَ قصبے علماء واړه
دی په منزله دَ روحانی مادر پدره
عرض دے مرحبا او هرکلے عزیز مهمانو
ستاسو په خدمت کښې له جانب دَ سخنوره

(۲) سیّد غلام علی شاه صاحب مظهر

وخت وو جهالت چه په لحو په تنزّل کښے وو
نور وو، نور دَ نور په پلوشو دَ کفر شره
پرېق ئے دَ شغلو چه روڼ صبا له دے سحر نه کا
حق دَ اوښکو جارے دَ دشمن له هر بصره

ورشہ اے نسیمہ کُل عالم پہ دا خبر کړه
خبرې غلغلې دَ علم دین دَ سمندره
اوس چه راتوئیږی راتوئیږی راوریږی دِ
تل رحمت نایابه پہ شبنم کوزه له بره
دا دَ دین چمن چه سر دوباره ئے سیراب کړو
خدایه له شیخ الحدیث لوګے له مال وسره
خدایه دِ دے مشعل لری روښانه دا دَ علم
وی دِ مستجابه دُعاګانے له مظهره

(۳) عجیب الرحمٰن صاحب کسکر

خبره نور اوچت شه دَ شفق نه خندُنه دروُمه
څه ګرزه طالبه پہ خندا دِ مشتنه درُومه
تبسته بر فلک ته څه رشتیاله غرځنه درومه
قطعه دَ تنزیل رسئ کا لبس څُه هُم پہ بره
را اوخېژه پہ بیرته دَ مذهب دَ علم نمره

مولانا عبد اللّٰه صاحب دَ نوښار

(۴) زوندی دِ آشنا نه شه دَ سرورؐ پہ برکت
سیف دِ خزانه شه دَ اکبرؓ پہ برکت
بتول زړونه دِ خانه شه دَ عمرؓ پہ برکت
حوُرے دِ ترانه شه دَ حیدرؓ پہ برکت
مضبوط دِ مدارج اوسه له سدِّ سکندره
را اوخېژه پہ بیرته دَ مذهب دَ علم نمره
فاتح اوسه تهذیب دَ صلیب اُوهه ممدوح شه
الحاد پہ حیدری نعره خیبر کا چه مفتوح شه
معلول دَ محرک شه رګ شه یا پہ رګ کښے روح شه
عمل دَ خان سره کړه دَ کشتۍ دَ جسم نوُح شه
راهب د سیاست پہ ډاګه ووله دَ منبره
را اوخېژه پہ بیرته دَ مذهب دَ علم نمره
اے علمه پہ عمل کښے عالمانو ته رنګ ورکا
پہ دغه رنګ کښے رنګ شه طالبانو ته رنګ ورکا
رنګونه تر نور لرے کا خاندانو ته رنګ ورکا
بے رنګه دی رنګ راوړه شاعرانو ته رنګ ورکا
دَ دے نوی عنوان دَ سیاستانو له سخنوَندره
ځان بچ کړه عبد اللّٰه چرے قربان نه شے د سنګره
دا اوخېژه پہ بیرته دَ مذهب دَ علم نمره

(۵) عبد الرحیم نِدا صاحب سرحدی

یو هسے انقلاب پہ کائناتو کښے پیدا کړه
چه شی واړه ذرّے دَ دغے رازه باخبره
ګل او غوټوکوه چمنستان کښے دَ احساس
ور تېره هره زېلمه ئے کړه پلورے له خېګره
شبنم دَ خپلے مینے پرِ هر ځائے دَ ګوهر کړه
پہ تپ دَ خپلے مینے ئے بوزه له عرشه بره
دا اوخېژه پہ بیرته دَ مذهب دَ علم نمره

(۶) محمّد نواز خان خټک صاحب (شیدو)

رحمت پہ دے کسانو حقّانی درس ئے جاری کړو
همت ئے رب نصیب کا ربّانی درس ئے جاری کړو
چه بنائی احادیث او قرآنی درس ئے جاری کړو
شی بچ بہ ضلالت نه روحانی درس ئے جاری کړو
خټکه اوس بہ نه کیږی ګیلے له مقدره
را اوخېژه پہ بیرته دَ مذهب دَ علم نمره

(۷) محمّد نیاض صاحب فیاض شیدو

وی تل پہ اکوړی کښے دِ دار العلوم آباد
بزرګ شیخ الحدیث صاحب ئے ایښے دے بُنیاد
ګلزار ئے اکوړے کړو چرِ رامه شه دغم باد
خوشحاله دِ مدام وی چه دا رنګ ئے کړو ایجاد
خالق ئے درجه کړه له دے زیاته مقرّره
را اوخېژه پہ بیرته دَ مذهب دَ علم نمره

(۸) نوُر محمد اُستاد (نوښار)

چه پر و بال ئے نه وی خټک بہ اوخېژی پہ بره
پرواز کله کیدے شی پہ هوا کښے بے وزره
غوږ ونه د عبرت او بنایه ماته دَ زړهٔ سره
خبر څو بہ خبر وی، خبرَ وومه بے خبره
سنګار دَ ناوی چرے شوے نه دے بے زیوره
تیارهٔ وه دو مره ډیره چه زما ترِ اوسټوه ویره
را اوخېژه پہ بیرته دَ مذهب دَ علم نمره

(۹) شان ګل اُستاد (زیارت کاکا صاحبؒ)

باران دَ خېر او فیض وو په دُنیا او ورېد لو
په قدر استعداد پرِ هغول زمین او ټوکېدلو
د سرائے په مزکے کوره زرغونه او سوَه دَګلو
خوشبوئے کل جهان کړلو تر مُشک و تر عنبره
را اوخېژه په بېرته دَ مذهب دَ علم نمره

الله دَ اکوړې دارالعلوم لکه دیوبند کړے
علوم پتر نه حواده تر بخارا او سمرقند کړے
نشان کل کوی دُعا چه فیض ئے بر چاسر ګند کړے
دا نوی باغیچه مو له خزان کړے بے خطره
را او خېژه په بېرته دَ مذهب دَ عِلم نمره

(۱۰) عبدالوهاب شبنم صاحب (جهانګیره)

دَ عِلم په زېور کښے آراسته ښکلی دِلبره
راځه په رڼا تندی بانډِ بیا او خانه دَ سره
دَ نورو تېرو شپو نه دَ جهل ورکړه تکره
را او خېژه په بېرته دَ مذهب دَ علم ثمره

(۱۱) ملک شېر علی خان صاحب دَ خوېشکو

دے باغ له مایاران ښکلی پکار دی دَ وطن
په شوق چه طالبان په دے درسګاه کښے کړی لوستن
تازه چه تل تر تله وی زمونږ دغه ګلشن
خوشبوئے به وطن شی هغول دے شجر ثمره
را او خېژه په بېرته دَ مذهب دعِلم ثمره!

(۱۲) قاضی عبدالودود اسیر صاحب دَ اکوړې

عِزت دَ بنیادم وی په هنر علم و اَدب
هیڅ شئے نه دے اسلام کښے دَ دُنیا مال و نسب
واقف له دغے رازه عالمان دی دَ مذهب
محتاج دِ عالم څکه رهبرئ ته دے رهبره
را او خېژه په بېرته دَ مذهب دَ عِلم نمره

(۱۳) محمد معشوق صاحب باجوړی

اظهار دَ جبروت او دَ لاهوت زمونږ په ځان
الله او کړو احسان په دغه خوشی بیا بان
شو جوړ په اکوړې کښے کور دَ علم منوّره
را او خېژه په بېرته دَ مذهب دَ علم نمره

(۱۴) تکریم الحق صاحب روغ لیونے. کاکاخېل

دے دا دارالعلوم زمونږ دَ ژوندیو نښانه
ده بیا زمونږ په لاس کښے دَ حق پټه خزانه
دے ډېر ناکاره وخت او ډېره سخته زمانه
توفیق را کړے اے خدایه چه دا نیک کار کړو تر سره
دَ ستا په رڼایئ کښے دَ مذهب دعِلم نمره

(۱۵) فقیر حسین صاحب فقیر پسرِ حاجی غلام حسین صاحب پوشماسر

همیش نوی مطلع وی ستا په هره زمانه کښے
شافعی بوحنیفه غوندِ ساقیان وی میخانه کښے
یو شانے سرایت کړی فرزانه او دیوانه کښے
دَ حق دارالعلوم قربان دے ستا په آستانه کښے
ډېوے نوی بلے په دے زړه سیاه خانه کښے
اورنګ دَ حقیقت هکوی ستا په افسانه کښے
ستارهٔ زهرونه روښانه کړه سینے کړه منوّره
را او خېژه په بېرته دَ مذهب دَ عِلم نمره

۱۶ عبدالجبار صاحب مضطر - د اکوړې

دنیا او آخرت دی سره دواړه لرے لرے
دُنیا خوشی صبره ده دَ عقبیٰ ښتانے ځرے
ښه څیز ته نظر نه کړے ناقص بوتی پکښے نغرے
نو ښه دَ عمل جوړه کړه پرېږده نورے خبرے
الله نه عفوه غواړه په هر وخت کښے اے مضطره
محرومه لاتګ نه دے دَ هغهٔ له پاکه دَره

۱۷ سراج الاسلام سراج. اکوړه خټک

دے روک مسلم ته او ښایه روک شوی نښانونه
په وړاندِ ورته کېده بیا تېر شوی مثالونه
دعلم ثمره لرے کړه له مخه حجابونه
لږ اوچ کړه دَ سراج دَ لړمو او ښکو سېلابونه
بنادی چه راختو دِ کمه نه ده له اَختره
را او خېژه په بېرته دَ مذهب دَ علم ثمره

۱۸ — سید انور علی شاه بخاری

را اوخېژه په بېرته دَ مذهب دَ علم نمره
خوځې دِ کړه مشغلې کړه دا دُنیا پرِ منوّره
را اوخېژه په بېرته کړه روښان وارته جهان
کړه ملک په خوریدو سره په مونږه نورستان
مونږ شه په پاکستان کښې په مونږ فضل لا اکبره
را اوخېژه په بېرته دَ مذهب دَ علم نمره

۱۹ — عطا محمد صاحب تیلی

الله دِ سرفراز کا دَ رسولؐ په برکت
دنړا دِ شه خوځره په هر طرف دَ صداقت
نصیب دِ شه دنیا کښې لوئے حرمت او جلالت
عطا شه محمدؐ تیلی ته بنکلے بلاغت
انصاف کړوی دَ حق چرے په تا کښې زور آوره
تیلی درته نکتے دَ بلاغت الیښی شاعره
را اوخېژه په بېرته دَ مذهب دَ علم نمره

۲۰ — میاں حسین شاه صاحب

مشرق نه تر مغربه نن ظلمت دکفر زور دے
بیداره عالمان کړه دَ نساقو نن پېغور دے
دے کارے دَ تبلیغ ولے دنیا پسے ئے شور دے
دولت ته ئے هوس دے ویره نه کړی له سقره
را اوخېژه په بېرته دَ مذهب دَ علم نمره

۲۱ — هدایت احمد شاه فیاض

معدن دَ ملغلرو دِ عرفان دِ الوهے وی
تل پرېښې نور د علم چه خورېږی لرے دره
چاپېره آوازونه درودونه او نغرے دی
خندا ده خوشحالی ده په چمن له نوی سره
را اوخېژه په بېرته دَ مذهب دَ علم نمره

۲۲ — محمد شریف متعلم

ته هم دارالعلوم حقانی کښې شوے داخل
هر علم هر یو فن هر یو تهذیب دِ کړو حاصل
اوس دا دستاربندی دِ مبارک شه برادره
را اوخېژه په بېرته دَ مذهب دَ علم نمره
دعا محمد شریف کړی چه دا ځائے دِ شی دیوبند
زمونږ شیخ الحدیث ته خدایه ورکړے اوږد ژوند
خورېږی دِ دنیا کښې فضلونه له پېښوره
را اوخېژه په بېرته دَ مذهب دَ علم نمره

۲۳ — سید نواز صاحب فاضل حقانیه

لرے دَ مسلم نه شپے دَ جهل کا را اوخېژه
جوړ دَ اکوړی نه بخارا کړه بختوره
دا دارالعلوم دارالا نوار کړے لویه خدایه
پوره ته پلوشے ئے کړه دَ جامع ازهره
را اوخېژه په بېرته دَ مذهب دَ علم نمره

۲۴ — حافظ محسن شاه صاحب

را اوخېژه په بېرته دَ مذهب دَ علم نمره
خدائے ئے موصوف کړے په قرآن کښې ئے ته نوره
اسلام دَ دغه نوم دے چه حاصل کړو تا پرېوره
عمل که دِ پر او کړو پیسے هر ځائے به بکړه وره
را اوخېژه په بېرته دَ مذهب دَ علم نمره

د دغو شعراؤ نه علاوه قاضی عبدالسلام صاحب رستم خان صاحب، محمد اجمل خان اجمل صاحب او سمندر خان سمندر صاحب او نورو کسانو درنو سړو په دغه مشاعره کښې گډون اوکړو او ډېره په کامیابی سره دا غونډه سرته اورسیده۔